Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Bixente Taberna Iratzoki

Bera, Nafarroa (1952)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

BRA-033

- **Proiektua**: Euskararen biziberritzea Bortzirietan 1970-1990
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Larretxea Agirre, Ainhoa
- **Data**: 2023-03-24
- **Iraupena**: 55 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Larretxea Agirre, Ainhoa

Pasarteak

1. Bixente Tabernaren aurkezpena

- **Erref**: BRA-033/001
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:00:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
Alkaiagakoa da Bixente, Gorrintxekoa. 10 urterekin Iruñera joan eta kolegio batean ikasi zuen, eta, ondotik, ikasketak eta lana Iruñean bertan egin zituen. Iruñeko Udalean ere egin zuen lan. 2020an hartu zuen erretiroa.

2. Euskararekin izandako harremana

- **Erref**: BRA-033/002
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:00:45. **Bukatu**: 00:02:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Iruñean bizi zelarik, 6-7 urtez gau eskoletako irakasle izan zen. 1998an Donostiako Arkitektura Eskolan hasi zen, EHUko irakasle, 23 urtez. Bertan klaseak euskaraz eman zituen; euskaraz irakasteak animatu zuen eta horrek gehiago disfrutatzea eragin zion.

3. Euskara ikasle eta irakasle

- **Erref**: BRA-033/003
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:02:09. **Bukatu**: 00:03:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:
Etxetik eta auzotik jaso zuen euskara. Halere, 16 urterekin herrirat bueltatu zelarik, ohartu zen euskara galdua zuela, eta poliki-poliki berreskuratu behar izan zuen. Horretarako, Iruñeko Eskolapioetako euskara-klaseetara apuntatu

zen, eta hurrengo urtean bertan irakasleak behar zirenez, euskara-irakasle hasi zen. Patxi Altunaren metodoarekin ikasi eta irakatsi zuen: “euskara nire laguna”

4. 70eko hamarkadako giroa

- **Erref**: BRA-033/004
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:03:23. **Bukatu**: 00:05:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:
Bixenteren inguruko giroan ez zegoen euskararen kontrako jarrerarik, baina euskara lehenagoko afera izanen balitz bezala sentitzen zen. Euskara ez zegoen ez eskolan ez kultur munduan. Halere, etxean euskaraz aritzen ziren, lagunekin ere bai, eta Alkaiagan Beran baino euskara gehiago aditzen zen.

5. Principe de Vianaren euskaren aldeko jarrera

- **Erref**: BRA-033/006
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:05:46. **Bukatu**: 00:06:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Principe de Vianakoek euskaraz zekiten neska-mutilei kartilla bat irekitzen zieten aurrezki kutxan, keinu sinbolikoa zen, baina euskararen nolabaiteko aldeko jarrera erakusten zuen.

6. Ez Dok Amairuren kontzertuaren iraultza

- **Erref**: BRA-033/007
- **Iraupena**: 0:04:13. **Hasi**: 00:06:30. **Bukatu**: 00:10:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Musika
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Leitzako Koralak, Xabier Letek, Lurdes Iriondok eta Mikel Laboak jo zuten Berako kontzertu hartan. Pensamiento Navarro egunkarian horren kronika hagitz ona argitaratu zuen. Kronikan aipatutakoak azaltzen ditu Bixentek. Kontzertu hark inguruko giroa irauli zuen eta modernitatea eman zion

euskarari. Jende aunitz egon zen kontzertuan. EZ Dok Amairuren kontzertua Principe de Vianak antolatu zuen.

7. Barojatarrei omenaldia

- **Erref**: BRA-033/008
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:10:43. **Bukatu**: 00:12:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Kontzertu haren ondotik, segur aski haren eraginez, Bixentek euskararen kontzientzia handiagoa hartu zuen, klaseak ematen hasi zen, eta horren guziaren tartean, barojatarren omenaldia antolatzen pare hartu zuen. Horretan aritu ziren guziak gazteak ziren, adibibez, Ixa Ordoñez. Josu Goia ere antolaketan aritu zen.

8. Barojatarren omenaldiko ardatzak

- **Erref**: BRA-033/009
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:12:14. **Bukatu**: 00:14:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Pio Baroja sortu zenetik 100 urte bete behar zirela eta, omenaldia antolatu zuten. Bi ardatz izan zituen omenaldiak: Pio Barojaren oroimena eta euskara eta euskal kulturaren plazaratzea. Salbuespen batzuk kenduta, dena euskaraz egin zuten, euskararen mesedetan.

9. Barojatarren omenaldiko programa

- **Erref**: BRA-033/010
- **Iraupena**: 0:03:58. **Hasi**: 00:14:15. **Bukatu**: 00:18:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Dantza
- Aisia » Kultura » Idaztea
- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Omenaldiaren programazioa bitan zatitu zuten: abuztuan eta abenduan. Udako jardunaldietan, bi kantaldi izan ziren (lehenbizikoan, Oskorrik eta Josu Goiak kantatu zuten; eta, bigarrenean, Ez Dok Amairukoek), herri bazkaria,

txistulariak, dantzak... Neguko jardunaldietan, erakusketa bat antolatu zuten Nestor Basterretxearen laguntzarekin: Basterretxea, Oteitza...

10. Omenaldira joan zirenez eta lehiaketez

- **Erref**: BRA-033/011
- **Iraupena**: 0:03:36. **Hasi**: 00:18:13. **Bukatu**: 00:21:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Jende garrantzitsua joan zen erakusketa hartara: Espainiako kulturako ordezkari eta idazle Juan Benet, Damaso Alonso (hitzaldi bat eman zuen)... Haurren lehiaketa pare bat egin zuten (ipuin eta marrazki lehiaketa); baita helduen lehiaketak ere. Helduen ipuin lehiaketa Luis Aranburu Altunak irabazi zuen. Antton Erkiziak accesit bat irabazi zuen.

11. Akelarre antzerki taldea eta Barojatarren haserrea

- **Erref**: BRA-033/012
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:21:49. **Bukatu**: 00:23:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Antzerki talde berritzaile bat izan zen omenaldian, Akelarre, eta Altzateko Jaunaren istorioari buruzko antzezlana egin zuten. Gaztelaniaz izan zenez, Julio Caro eta Pio Caro haserretu egin ziren, Altzateko Jauna euskaltasunaren ikurra baitzen. Barojatarren "Navarra Cuatro Estaciones" filma ere proiektatu zuten.

12. Berako eta Lesakako ikastolen sorrera

- **Erref**: BRA-033/013
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:23:26. **Bukatu**: 00:25:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen historia
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Gure Txokoak ere omenaldiaren antolakuntzan parte hartu zuen. Elkarlan horretatik guztitik modu naturalean suertatu zen ikastola bat sortzeko lanketa;

orduantxe hasiak ziren ikastolak martxan paratzen bertze leku batzuetan. Hala, 1974an gauzatu zen ikastolaren asmoa; Berako 5 lagun eta Lesakako 2 elkartu ziren helburu horrekin.

13. Ikastoletako lan-taldea eta hasierako planteamendua

- **Erref**: BRA-033/014
- **Iraupena**: 0:03:03. **Hasi**: 00:25:39. **Bukatu**: 00:28:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Hasierako planteamenduan, ikastola bat sortzeko 3 gauza behar zirela pentsatu zuten: haurrak, leku bat eta andereño bat. Berako eta Lesakako ikastolen sorreran nortzuk ibili ziren aipatzen du Bixentek.

14. 3 urteko haurrekin hasiera

- **Erref**: BRA-033/015
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:28:42. **Bukatu**: 00:31:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
3 urteko haurrekin hasi ziren, hori ez zelako derrigorrezko hezkuntza. Hala, bizpahiru urte izanen zituzten dena legeztatzeko. Erretoreari 3 urte lehenago sortutakoen zerrenda eskatu zioten, eta guziei eskutitz bat bidali zieten ikastolaren asmoa azaltzeko. Mintzaldi bat ere antolatu zuten ikastolaren proiektuaren berri emateko.

15. Diputazioaren dirulaguntza

- **Erref**: BRA-033/016
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:31:32. **Bukatu**: 00:32:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastolaren diru-iturrietako bat aldundiak ematen zituen laguntzak ziren. Horretarako, harremana izan behar zen eta bere oniritzia izan.

16. Andereño bila

- **Erref**: BRA-033/017

- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:32:20. **Bukatu**: 00:34:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Zailtasunak izan zituzten andereñoa harrapatzen: euskalduna eta tituluduna. Eskualdean bilatu zuten, Iruñean, San Fermin ikastolako Atxarekin solastatu ziren, Iruñeko gau eskoletako zuzendari Patxi Zabaletarekin... .

17. Ikastolaren berria zabaltzen

- **Erref**: BRA-033/018
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:34:31. **Bukatu**: 00:35:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Berako erretorearekin ere solastatu ziren ikastolaren proiektuaren berri emateko, baita haren arreba Mikaelarekin ere, Berako eskola zaharreko arduradunarekin.

18. Hitzaldiko hizlariak eta parte hartzea

- **Erref**: BRA-033/019
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:35:48. **Bukatu**: 00:37:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastola sustatzeko emandako hitzaldietara, Karlos Garaikotxea eta Satrustegi apeza etorri ziren hizlari. Horrek garrantzia eman zion proiektuari. Hitzaldiak hagitz jendetsuak izan ziren, eta ordurako sumatzen zen euskararen aldeko giroa.

19. Euskararen aldeko giroa Beran eta Lesakan

- **Erref**: BRA-033/020
- **Iraupena**: 0:03:06. **Hasi**: 00:37:52. **Bukatu**: 00:40:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Euskararen aldeko giroa sumatzen bazen ere, batzuek uste zuten euskara zaharkitua zela eta ez zuela hizkuntza horretan ikastea merezi. Halere, guraso gazteek bazuten euskaren aldeko gogoa, Beran batez ere. Lesakan hasiera batean arrakasta ttikiagoa izan zuen ikastolak. Ikastola sortu baino lehen ere, zenbait guraso proiektua bulkatzen hasi ziren, horren alde lan egiten.

20. Lehenbiziko andereñoak

- **Erref**: BRA-033/021
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:40:58. **Bukatu**: 00:41:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen historia
- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Berroetako Pili andereñoa hasi zen Berako ikastolan. Urtero andereño berri bat gehiago hasten zen ikastolan, baita Lesakakoan ere. Hala, ikastolak beren bidea egiten hasi ziren. Bixente soldaduskarat joan behar izan zen orduan, eta ikastolaren mugimendutik aldendu behar izan zen.

21. Gure Txokoako kantaldiak

- **Erref**: BRA-033/023
- **Iraupena**: 0:02:54. **Hasi**: 00:42:32. **Bukatu**: 00:45:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:
Gure Txokoak ia urtero antolatzen zituen kantaldiak, normalean Altzateko plazan. Bixente urte batez egon zen elkarteko zuzendaritza taldean, eta, urte hartan, Berako plazan antolatu zuten Ez Dok Amairuren kontzertu bat, Joxean Artzek hala eskatuta. Xabier Leteren kontzertu erdian ezkilek jo zuten.

22. Iruñerriko gau-eskolak eta Arrotxapeako ikastola

- **Erref**: BRA-033/024
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 00:45:26. **Bukatu**: 00:47:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Bixente Iruñeko gau eskoletan aritu zen, baina lehenbizi alfabetatu egin zen Jose Manuel Aleman irakaslearekin. Hurrengo urtean irakasle hasi zen Arturo Campionen. Urte batzuen buruan, Campion indartuta, auzoetan gau eskolak sortzen hasi ziren. Hala, Bixentek bertze gau eskola batzuetan ere eman zituen klaseak, adibidez Arrotxapean. Hortik, Arrotxapean ikastola sortzeko ideiari ekin zioten, Bixente tarteko.

23. Garai hartako oroitzapenaz

- **Erref**: BRA-033/026
- **Iraupena**: 0:03:23. **Hasi**: 00:49:36. **Bukatu**: 00:52:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Politika » 60ko hamarkada eta trantsizioa (1970-1980)

Laburpena:
Garai hartako oroitzapen ona du Bixentek; berak bere burua berraurkitu zuen, eta berreskuratze prozesua ilusionagarria egin zitzaion. Franco bezalako etsai nabarmena izateak horretan ere nolabait lagundu zuen. Halere, garai konplexuak ziren, eta horrek tirabira batzuk ere eragin zituen.

24. EHUn irakasle euskaraz

- **Erref**: BRA-033/027
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:52:59. **Bukatu**: 00:54:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia

Laburpena:
Bixentek 20 urte eman zituen EHUn klaseak euskaraz ematen, eta, neurri batean, horretarako euskara zientifiko bat sortzen aritu zen.

25. Imajinaezina euskara irakaskuntza publikoan zabaltzea

- **Erref**: BRA-033/028
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:54:04. **Bukatu**: 00:55:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen historia

Laburpena:
Garai hartan ez zuten imajinatzen euskara irakaskuntza publiko guzira zabalduko zela. Jende aunitzek egin du horren aldeko lana.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-08

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com